

Spółdzielnie energetyczne – możliwości rozwoju w Polsce

19 maja 2015r.

PREZENTACJA KANCELARII

PREZENTACJA KANCELARII

WKB jest polską kancelarią prawną, z siedzibą w Warszawie i oddziałem w Poznaniu, założoną ponad 10 lat temu przez doświadczonych adwokatów i radców prawnych, którzy przez lata współtworzyli sukces wiodących polskich firm prawniczych.

Doradzamy polskim i zagranicznym klientom oraz posiadamy rozbudowaną sieć kontaktów z międzynarodowymi i zagranicznymi kancelariami prawnymi. Świadczymy na najwyższym poziomie kompleksowe usługi prawne z zakresu prawa gospodarczego. Wprowadzamy nowatorskie rozwiązania prawne odpowiadające dynamicznie zmieniającym się warunkom rynkowym i prawnym.

Zespół ponad 60 doświadczonych prawników, specjalizuje się we wszystkich kluczowych dziedzinach prawa gospodarczego.

Zajmujemy wysokie pozycje w branżowych rankingach, publikowanych na łamach polskich dzienników, takich jak *Dziennik Gazeta Prawna* i *Rzeczpospolita* oraz w zagranicznych przewodnikach typu *Chambers & Partners*, *Legal 500 EMEA*, *PLC Which Lawyer?* oraz *European Legal Experts*.

SPECJALIZACJE:

- Bankowość i finanse
- Energetyka
- Fuzje i przejęcia
- Infrastruktura i PPP
- Nieruchomości i proces inwestycyjny
- Ochrona środowiska i zasoby naturalne
- Pomoc publiczna i fundusze unijne
- Postępowania upadłościowe i restrukturyzacja
- Prawo lotnicze
- Prawo ochrony konkurencji
- Prawo podatkowe
- Prawo pracy
- Prawo spółek i ład korporacyjny
- Prawo własności intelektualnej & TMT
- Rozwiązywanie sporów
- Rynki kapitałowe
- Ubezpieczenia
- Zamówienia publiczne

SEKTORY:

- Energetyka i zasoby naturalne
- Nowe technologie, media i telekomunikacja
- Private equity
- Retail & FMCG
- Sektor budowlany i nieruchomości
- Sektor publiczny
- Transport i logistyka

REKOMENDACJE

Nominacja dla WKB w kategorii **Chambers Award for Excellence 2014 – National Law Firm of The Year** przez **Chambers and Partners** jeden z niezależnych międzynarodowych przewodników prawa rynku.

W rankingu **Chambers Global 2014** **dr hab. Andrzej Wierciński** znalazł się w gronie rekomendowanych najlepszych prawników na świecie w dziedzinie prawa korporacyjnego oraz fuzji i przejęć oraz restrukturyzacji i prawie upadłościowym. **Bartłomiej Jankowski** został rekomendowany w kategorii rozwiązywania sporów.

W rankingu **Chambers Europe 2015** WKB rekomendowano w następujących kategoriach:

- **zamówienia publiczne** – indywidualne rekomendacje dla **Jana Rolińskiego**
- **prawo energetyczne i zasobów naturalnych** - indywidualna rekomendacja dla **Jerzego Baehra i Macieja Szambelańczyka**
- **prawo korporacyjne i M&A** – indywidualna rekomendacja dla **Andrzeja Wiercińskiego i Jakuba Jędrzejaka**
- **restrukturyzacje i prawo upadłościowe** - indywidualna rekomendacja dla **Andrzeja Wiercińskiego**
- **prawo konkurencji** - indywidualne rekomendacje dla **Aleksandra Stawickiego i Bartosza Turno**
- **prawo pracy** – indywidualna rekomendacja dla **Agnieszki Fedor**
- **rozwiązywanie sporów** – indywidualna rekomendacja dla **Tomasza Kwiecińskiego i Bartłomieja Jankowskiego**
- **prawo ochrony środowiska** – indywidualna rekomendacja dla **Sergiusza Urbana**
- **prawo własności intelektualnej** – indywidualne rekomendacje dla **Agnieszki Wiercińskiej-Krużewskiej i Aleksandry Wędrychowskiej-Karpińskiej**
- **bankowość i finanse: ubezpieczenia** – indywidualna rekomendacja dla **Jakuba Pokrzywniaka i Tomasza Kwiecińskiego**

W rankingu **Legal 500 EMEA 2014 i 2015** dwaj prawnicy WKB: **dr Jerzy Baehr** oraz **Aleksander Stawicki** otrzymali indywidualne rekomendacje „*leading individuals*” w kategorii energetyki i zasobów naturalnych oraz prawa ochrony konkurencji.

Wyróżniono następujące praktyki w ramach kancelarii:

- prawo ochrony konkurencji,
- energetyka,
- ubezpieczenia (rok 2015),
- restrukturyzacja i postępowania upadłościowe.
- prawo pracy,
- prawo własności intelektualnej & TMT,
- prawo korporacyjne oraz fuzje i przejęcia,
- rozwiązywanie sporów,
- bankowość i finanse,
- nieruchomości i proces inwestycyjny,
- prawo podatkowe.

W **Rankingu Kancelarii Prawniczych 2014** praktyka zamówień publicznych WKB po raz drugi została wskazana przez środowisko prawnicze jako najlepsza w Polsce.

Wyróżnienia indywidualne w dziedzinie zamówień publicznych otrzymał **Jan Roliński**. Nasza kancelaria otrzymała również wskazania w dwóch kategoriach: prawo energetyczne (rekomendację indywidualną wicelidera otrzymał **dr Jerzy Baehr**) oraz prawo konkurencji i antymonopolowe.

„Analiza mająca na celu wdrożenie instytucji spółdzielni energetycznej do polskiego prawa w oparciu o najlepsze praktyki państw Unii Europejskiej” – lipiec 2014 r.

- geneza powstania raportu
- pojęcie spółdzielni energetycznej
- funkcjonowanie spółdzielnie energetycznych w innych krajach (Niemcy, Wielka Brytania, Francja, Holandia, Dania, Szwecja, Austria)

FUNKCJONOWANIE SPÓŁDZIELNI ENERGETYCZNYCH W NIEMCZECH

Stosunkowo popularna forma organizacji energetyki
prosumenckiej

- 888 spółdzielnie na koniec 2013 r.
- zahamowanie wzrostu spółdzielni w związku ze zmianą niemieckiej ustawy o odnawialnych źródłach energii (183 w 2012 r., 104 w 2013 r., 29 w 2014 r.)

PODSTAWOWE CECHY NIEMIECKIEJ SPÓŁDZIELNI ENERGETYCZNEJ

- **traktowane jak inne przedsiębiorstwa energetyczne**
  - brak obowiązku posiadania koncesji w przypadku sprzedaży energii elektrycznej tylko do odbiorców końcowych zużywających ją w celach prywatnych lub gdy zużycie w związku z działalnością gospodarczą nie przekracza 10.000 kWh rocznie – obowiązek zgłoszenia do organu regulacji
  - pierwszeństwo w przyłączeniu do sieci
- **osobowość prawna** – odrębność od członków spółdzielni, ograniczenie odpowiedzialności wobec wierzycieli do wysokości majątku spółdzielni
- wymóg **zaledwie 3 członków** (osoby fizyczne i prawne)
- brak wymogu zachowania formy aktu notarialnego dla sporządzenia statutu
- brak minimalnej wysokości kapitału
- brak udziału członków w kapitale zapasowych czy rezerwowym
- statut może przewidywać ograniczenia w zbywaniu udziałów
- ułatwienie wystąpienia ze spółdzielni w przypadku zmiany miejsca zamieszkania
- tylko członkowie mogą obejmować funkcje w organach spółdzielni (walne zgromadzenie, rada nadzorcza, zarząd) przy czym w radzie nadzorczej i zarządzie tylko osoby fizyczne
- **demokratyczna struktura wewnętrzna** – każdy członek ma jeden głos niezależnie od liczby udziałów (wyjątkowo można przyznać więcej, jednak nie więcej niż 3), liczba udziałów decyduje o udziale w zysku → zniechęca podmioty komercyjne do przejęcia kontroli nad spółdzielnią
- **obowiązek przynależności do związku rewizyjnego** → wysoka odporność na upadłość

UŁATWIENIA PODATKOWE DLA NIEMIECKICH SPÓŁDZIELNI

- Zysk spółdzielni podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych na ogólnych zasadach, niemniej występuje tzw. „rekompensata” płatna przez spółdzielnię na rzecz jej członków, polegająca na przekazaniu członkom dochodu osiągniętego z transakcji z nimi
- **„Rekompensata” traktowana jest jako koszt uzyskania przychodu i pomniejsza tym samym dochód spółdzielni podlegający opodatkowaniu**
- Jeżeli cały dochód spółdzielni pochodzi z transakcji z jej członkami i w całości na zasadzie „rekompensaty” zostanie rozdzielony pomiędzy członków, to spółdzielnia w ogóle nie zapłaci podatku dochodowego
- **„Rekompensata” po stronie członka spółdzielni może być traktowana po prostu jako zmniejszenie uprzedniego świadczenia członka na rzecz spółdzielni i w tym sensie również może nie stanowić dochodu podlegającego opodatkowaniu**

PRZYCZYNY POPULARNOŚCI SPÓŁDZIELNI ENERGETYCZNYCH W NIEMCZECH

- **Korzystny dotychczas system wsparcia w postaci taryf gwarantowanych**
- **Korzyści spółdzielni jako takiej, a nie specjalnych preferencji dla spółdzielni energetycznych**
  - bezpieczeństwo dla członków jak w przypadku spółki, niemniej mniej skomplikowana forma organizacyjna
  - demokratyczna struktura wewnętrzna
  - ułatwienia podatkowe
- **Inne czynniki popularności spółdzielni energetycznych**
  - **wysoka świadomość ekologiczna Niemców (*Energiewende*)**
  - wysokie ceny energii sieciowej
  - zamożność społeczeństwa
  - **długoletnia tradycja spółdzielczości**
  - **pozytywny wizerunek spółdzielni** (korzyści dla całego regionu, integracja społeczna)
  - **promocja spółdzielni energetycznych przez liczne organizacje oferujące wsparcie przy nowych projektach**

CZYNNIKI MOGĄCE SIĘ PRZYCZYNIĆ DO ROZPOWSZECHNIENIA SPÓŁDZIELNI ENERGETYCZNYCH W POLSCE

- Korzystny i stabilny system wsparcia czyniący inwestycje w OZE opłacalnymi
- Promocja spółdzielni energetycznych – potrzeba zmiany negatywnego obrazu spółdzielni w społeczeństwie
- Dedykowane programy wsparcia
- Zachęcanie gmin do wspierania tworzenia spółdzielni energetycznych na ich terenie (gminy dysponują narzędziem w postaci lokalnych planów zagospodarowania przestrzennego)

SPÓŁDZIELNIE ENERGETYCZNE W PRAWIE POLSKIM – STAN AKTUALNY

- Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii
- **Brak szczególnych przepisów odnoszących się do spółdzielni energetycznych**

SPÓŁDZIELNIE ENERGETYCZNE W PRAWIE POLSKIM

– STAN AKTUALNY

- Na gruncie Prawa spółdzielczego traktowane jak każda inna spółdzielnia, wymogi dotyczące utworzenia i funkcjonowania spółdzielnie analogiczne jak w prawie niemieckim

różnica - minimum 10 członków w przypadku spółdzielni zrzeszających tylko osoby fizyczne

- Na gruncie Prawa energetycznego i Ustawy o OZE traktowane jak przedsiębiorstwa energetyczne
  - obowiązki koncesyjne
  - ułatwienia dla mikroinstalacji i małych instalacji

MOŻLIWE ZMIANY W PRAWIE

- **Wprowadzenie definicji spółdzielni energetycznej**
  - określenie dopuszczalnego składu osobowego (np. osoby fizyczne, przedsiębiorcy, jednostki samorządu terytorialnego z wyłączeniem przedsiębiorstw energetycznych)
  - określenie dopuszczalnego przedmiotu działalności (wytwarzanie energii, obrót energią, wytwarzanie biogazu rolniczego)
  - zmniejszenie do 3 minimalnej liczby członków
- **Zakres działalności**
  - wytwarzanie na potrzeby własne energii elektrycznej w instalacjach odnawialnego źródła energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż np. 5 MW
  - wytwarzanie biogazu rolniczego w instalacjach odnawialnego źródła energii – możliwość ograniczenia maksymalnej wielkości instalacji (np. 20 mln m³)
  - wytwarzanie ciepła w instalacjach odnawialnego źródła energii o łącznej mocy osiągalnej w skojarzeniu nie większej niż 10 MW
  - dodatkowo działalność w zakresie odsprzedaży energii elektrycznej na rzecz członków w ilości nie większej niż np. 50% energii elektrycznej wytworzonej

MOŻLIWE ZMIANY W PRAWIE – UŁATWIENIA KONCESYJNE

- **Dostarczanie energii elektrycznej**
  - sieciami wewnętrznymi w ramach budynku
  - sieciami zewnętrznymi → mogą być uznane za sieci dystrybucyjne, co powodowałoby konieczność wyznaczenie operatora, uzyskanie koncesji na dystrybucję
  - **zmiana definicji sieci poprzez wyłączenie z niej instalacji służących do dostarczania przez spółdzielnię energetyczną energii elektrycznej wyłącznie do odbiorców będących członkami tej spółdzielni; działalność taka nie stanowiłaby dystrybucji i nie wymagała uzyskania koncesji na dystrybucję energii elektrycznej**
- **Wytwarzanie energii elektrycznej**
  - aktualnie wyłączenie z obowiązku uzyskania koncesji dla mikroinstalacji i małych instalacji – spółdzielnie mogą mieć większe instalacje
  - możliwość wyłączenia obowiązku koncesyjnego gdy zainstalowana moc elektryczna nie przekracza np. 5 MW (analogicznie jak w przypadku ciepła)
  - **w konsekwencji działalność spółdzielni energetycznych bez względu na moc źródła (z ograniczeniem maksymalnej mocy) można by uznać za działalność regulowaną z obowiązkiem wpisu do odpowiedniego rejestru (wytwórców energii w małej instalacji albo wytwórców biogazu rolniczego)**
- **Obrót energią**
  - **umożliwienie odsprzedaży przez spółdzielnię swoim członkom energii zakupionej na pokrycie deficytu pomiędzy zapotrzebowaniem członków o ilością energii wytworzonej przez spółdzielnię z określeniem maksymalnego limitu odsprzedanej energii (np. 50% energii elektrycznej wytworzonej przez spółdzielnię w danym roku)**
  - zwolnienie powyższej działalności z obowiązku uzyskania koncesji

MOŻLIWE ZMIANY W PRAWIE – OBJĘCIE SYSTEMEM WSPARCIA W POSTACI TARYF GWARANTOWANYCH

- Spółdzielnia jako tzw. „prosument zbiorowy” (spółdzielnia podobnie jak prosument w pierwszej kolejności będzie wytwarzać energię na potrzeby własne i jej członków)
- Obowiązek zakupu niewykorzystanej przez spółdzielnię lub jej członków i wprowadzonej do sieci energii elektrycznej
- Możliwość objęcia spółdzielni energetycznych taryfami gwarantowanymi tak jak prosumentów → brak konieczności startowania w aukcjach
- Rozliczenie na zasadzie *net-meteringu*

EWENTUALNIE UDOGODNIENIA PODATKOWE NA WZÓR ROZWIĄZAŃ NIEMIECKICH

- Punktem wyjścia analiza transakcji pomiędzy spółdzielnią i jej członkiem, np. sprzedaż wytworzonej przez spółdzielnię energii
- Zwrot członkowi nadwyżki uzyskanej z takiej transakcji na podstawie stosownej uchwały np. walnego zgromadzenia spółdzielni
  - stanowiłby koszt uzyskania przychodu spółdzielni
  - stanowiłby zmniejszenie wcześniejszego świadczenia spółdzielni na rzecz członka
- **Członkowie mogliby odnosić bezpośrednie korzyści z działalności spółdzielnie bez dodatkowych obciążeń podatkowych z tego tytułu**

DANE KONTAKTOWE

Adam Frąckowiak

Radca prawny

Tel. +48 22 201 00 00

Email: adam.frackowiak@wkb.com.pl

WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr Sp.k.

Warszawa

Ul. Polna 11

00-633 Warszawa

Tel. +48 22 201 00 00

Poznań

Ul. Paderewskiego 7

61-770 Poznań

Tel. +48 61 855 32 20

biuro@wkb.com.pl

www.wkp.com.pl